

kirkepolitiske Program fra det forenede Venstre ikke et Ord om lovordnede Menighedsraad, ikke en Tøddel om Provstiudvalg, ikke en Stavelse om Bispevalg. Det ligger ganske udenfor, hvad det forenede Venstre i 1872 kunde tænke sig som sit kirkepolitiske Program. Man vilde netop i Modsætning dertil, at Lovgivningsmagtens fulde Ret skulde opretholdes i alle kirkelige Sager, naturligvis saa ogsaa ved Biskoppers Ansættelse, ved Udnævnelsen af de højeste administrative Embedsmænd indenfor Folkekirken gennem den parlamentariske Minister, der staar til Ansvar for Folkerepræsentationen. Og samtidig med, at man vilde opretholde Folkestyret som det bestemmende for Folkekirken, saa længe vi har en Folkekirke, vilde man indenfor Folkekirken bane Vej for den størst mulige Frihed; det, der senere blev nærmere udviklet gennem Askovadressen i 1881. Det, der nu her foretages, er stik modsat at, hvad Venstre ønskede. Det var et Program, der var undertegnet af saadanne Navne som C. Alberti, C. Berg, Frede Bojsen, Bøn-løkke, Balthasar Christensen, Clausager — det nuværende ærede Medlems Fader —, I. A. Hansen, Sofus Høgsbro, Tauber, Thorup, Zahle o. s. v., altsaa alle de ledende Venstremænd fra den Tid. Nu ser vi noget helt andet. Nu ser vi det politiske Venstre, der ikke en Gang mindes et saa vigtigt Jubilæum, Arm i Arm med den klerikale Konservatisme her i Landet, den klerikale Konservatisme, som dette Program fra 1872 netop blev stillet op i Modsætning til og til Modstand imod. Nu ser vi dem Arm i Arm, det politiske Venstre, repræsenteret af Kirkeministeren, og den klerikale Konservatisme, repræsenteret af det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, som rimeligvis vil tage imod dette som en Kompliment, thi klerikal er kun et historisk bestemt Ord. Klerikalisme betyder efter min Mening dette, at man vil en selvstændig Kirkemagt med Indflydelse paa Statsmagten, helst med Magt over Statsmagten. Det er Klerikalisme, det er den historiske Betegnelse for, hvad Klerikalisme alle Dage har været. Det er ikke det at ønske Kirken Frihed og Selvstændighed, men det er det at ønske en selvstændig Kirke med Magt over Staten eller i alt Fald med Indflydelse paa Staten og dens Anliggender.

Dette vil styrkes ved Gennemførelsen af det nuværende Lovforslag. Hvis der kan samles $\frac{2}{3}$ Flertal af disse samlede Præste- og Menighedsraadsmedlemsstemmer, skal vedkommende Bispeemne uden videre

indstilles til Kongens Udnævnelse. Den parlamentariske Minister har intet som helst at sige. Og Føreren for den klerikale Konservatisme, det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, gaar videre. Han vil kun have simpelt Flertal, dèr er han pludselig blevet Ven af almindeligt Flertal, dèr skal der ikke være Tale om kvalificeret Flertal. Hvor Talen er om at binde Ministerens, den parlamentariske Ministers Hænder, skødt der saa lidt til som muligt, der ønsker han ikke kvalificeret Flertal, fordi han ønsker Ministerens, den parlamentariske Ministers Hænder bundet i saa høj Grad, som det paa nogen Maade er muligt. Og ellers — ja, saa staar ganske vist Ministeren saaledes, at han kan indstille, hvem han vil —, ogsaa dèr ønsker for Resten det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen Ministerens Hænder bundet saa meget som muligt, saa at han kun faar ringe Valgfrihed. Men naar en Meningstilkendegivelse har fundet Sted, saa ved den Kirkeminister, som ikke vil indrette sig efter denne Meningstilkendegivelse, at overfor ham vil der ligge et Hus — og det er jo ogsaa Meningen.

Altsaa, man tager i Virkeligheden den øverste Magt i Folkekirken ud af den parlamentariske Ministers Haand og lægger den over i en saadan Valgforsamling, lader Afgørelsen bestemme af en saadan Afstemning mellem Præster og Menighedsraad i et Stift, hvorved altsaa Menighedsraadene fuldstændig kommer til at skifte Karakter. Efter Loven af 1912 har de været lokale administrative og økonomiske Myndigheder; nu skal de gaa sammen med Menighedsraadsmedlemmerne hele Stiftet over, naar der er Tale om at udnævne den højeste kirkelige Embedsmand i Stiftet. Det er en fuldstændig Karakterforandring, ogsaa af Menighedsraadsloven. Med dette vil man begunstige Partidannelser indenfor Folkekirken og Alliancer mellem de forskellige Partier. Det vil for dem gælde om at raade Totrediedeles-Flertal, som her er Tale om. De vil søge at slutte Alliancer, meget ofte falske Alliancer. Det vil gælde om at faa Flertalsmagten. Det gælder ikke mere om at udbrede sine Anskuelser og Tanker ved Aandens eller Ordets Hjælp, gennem det frie, levende Ord — at det ogsaa er i Forfald indenfor Venstre, hørte vi desværre i Gaar, da det levende Ords Ridder læste møjsommeligt en lang Tale op — nej, det bliver ikke længere det levende Ord og den frie Aand der kommer til at raade, det bliver Kampen om Magten, Flertallet, Totrediedeles-Flertallet for enhver Pris. Saa